పి. గణపతి శాస్త్రి

దీనాతిదీనంగా, జాలిగా, సన్నగా ఎడతెగని ఏడుపు!

ఎవరిది చెప్మా ఆ ఏడుపు! క్రమ క్రమంగా అది సన్నబడి మెమ్మదిగా ఆగి పోయింది.

అప్పటికింకా బాగా తెల్లవారలేదు. చెట్లమీది కాకులు కావుకావుమని అరుస్తు న్నాయి. కొంచెం చలిగా ఉంది. అందుచేత మళ్ళీ అలాగే దుప్పటి ముసుగు పెట్టుకుని పడుకున్నాను.

తిరిగి మరింత హృదయవిదారకంగా సన్నగా జాలిగా అదే ఏడుపు! ఉలికిపడి లేచాను. అది మా ఇంటి వీధి అరుగుమీది వించే వినబడుతూంది. ఇవతలికి వచ్చి, వోరగా వేసిఉన్న తలుపు తెరిచి చూశాను.

దుమ్ముకొట్టుకున్న ఎలక్ట్రిక్ లైటు గుడ్డి వెలుగులో పసివాడొకడు గుక్కతిప్పుకో కుండా గొంతెత్తి రాగాలు పెడుతున్నాడు! అప్పటి నాకంతా బోధపడింది! వాడు మా పనిమనిషి నాగమ్మకొడుకే!

ఆ పిల్లవాడికి ఇంచుమించుగా మూడే ళ్ళుంటాయి. పొట్ట బాగా బూరటిల్లింది. కాళ్ళుచేతులు సన్నబడ్డాయి. బుగ్గలు రెండు వాచాయి. ముఖం పాలిపోయింది. కామెర్ల జబ్బేమో, కళ్ళు కొంచెం పచ్చబడ్డాయి. జుట్టు చిందరవందరగా జీరాడుతూంది. ఉండి ఉండి మరింతగా గొంతెత్తి ఏడుస్తు న్నాడు. వాడి ఆక్రోశం వింటూంటే ప్రపం చంలో దుఃఖం అంతా ఆ చిన్నారి గొంతు లోనే గూడుకట్టుకున్నట్టు వినబడింది. దానిలో ఎంతటి దారుణయాతన!

వాడి కింతకుమునుపు కొన్నాళ్ళపాటు జ్వరంకాసి నిమ్మళించిందని విన్నాను. అది మళ్ళీ తిరగబెట్టి, చిట్టచివరికి ఇలాగ కడుపులో పెద్దబల్లగా మారిపోయింది కాబోలు! ఆ జబ్బు ఇంతగా ముదిరి పోయిందని నాకు తెలియదు. నేను మరి ఆ ఏడుపు వినలేక పోయాను.

'నాగమ్మా! నాగమ్మా!'

గట్టిగా పిలిచాను. మా ఇంటి పెరట్లో అంట్లు తోముతున్న నాగమ్మకిగాని ఆ పిలుపు వినబడలేదేమో, అని మరింత గట్టిగా కేక పెట్టాను.

చేస్తూ చేస్తూన్నపని అలాగే విడిచి పెట్టి, చేతులు తుడుచుకుంటూ నాగమ్మ వాడగ్గిరికి వచ్చి తెల్లబోయి చూసింది.

'తిన్నగా తెల్లవారిందో లేదో, అప్పుడే ఇంట్లో ఏమిటీగోల? మధ్యన వీణ్ణికూడా ఎందుకు వెంటబెట్టుకు వచ్చావు? ఇంట్లో దిగబెట్టి రాలేకపోయావా?'

'ఇంటిదగ్గిర వీణ్ణి సముదాయించే వాళ్ళెవ్వరు లేరు బాబూ!... దిక్కుమొక్కు లేనిదాన్ని! ఏం చెయ్యమన్నారు బాబూ?'

'మీ పిల్ల ఉందిగా!'

'బొత్తిగా చిన్నపిల్ల, దానివల్ల ఏమవు తుంది బాబూ?'

'అందుకని వీణ్ణి తీసుకువచ్చి మా నెత్తిమీద కూర్చోబెడతావా?'

గట్టిగా గొంతెత్తి గద్దించాను.

పనిమనిషి మరి సమాధానం చెప్పలేదు. ఆ పసివాణ్ణి ఎత్తుకుని ఎంతో ఆప్యా యంగా సముదాయించింది. మరి కొంత సేపటికి వాడి ఏడుపు తగ్గింది. నాగమ్మ ఆ పిల్లవాణ్ణి అక్కడే కూర్చోబెట్టి, తిరిగి పనిలోకి వెళ్ళిపోయింది. వాడు కనబడినంత వరకు దీనంగా తల్లివైపే చూస్తూ అలాగే కూర్చుండి పోయాడు.

నాగమ్మ మా ఇంట్లోవేకాక, ఇంకా ఏడెనిమండుగురు ఇరుగుపొరుగుల ఇళ్ళల్లో కూడా పాచిపని చేస్తూ, అంట్లగిన్నెలు, చెంబులు తోముతూంటుంది. ఒక్కొక్క ఇంటివల్ల ఆమెకు ఏడెనిమిది రూపాయల దాకా ముడుతుంది. ఇంకా బట్టలుతకడము, బజారుకివెళ్ళి కూరలు తేవడము మొద లయిన పైపనులు కొన్ని చేయించుకుని, మా ఇరుగుపొరుగులలో కొందరు పది రూపాయలదాకా ఇస్తూంటారు.

పోయినవాళ్ళు పోగా నాగమ్మ కిద్దరు పిల్లలే మిగిలారు. పెద్దది ఆడపిల్ల. దాని కింకా అయిదేళ్ళు నిండలేదు. మా వీధి చివర ఒకచుట్టుగుడిసె అద్దెకు తీసుకుని నాగమ్మ దానిలో ఉంటూంది. అందరి ఇళ్ళలోను పనులన్నీ తెముల్చుకోవాలని తెల్లవారుజామునే పని మొదలుపెట్టి బా

పొద్దెక్కేదాకా చెస్తూనే ఉంటుంది. అప్పుడప్పుడు ఇళ్లల్లో మిగిలిన చద్దిఅన్నాలు, కూరలు, పచ్చళ్ళు, ఊరగాయలు, పులుసులు అడిగి తీసుకువెడుతూంటుంది. అలాగ పాటుపడుతున్న ఆమెకు రోజు గడవడమే కష్టంగా ఉంది. అయినా ఎలాగో అలాగ తన సంసారం నెట్టుకు వస్తూంది.

నాగమ్మ అంత దిక్కుమొక్కు లేనిది కాదు. మొగుడంటూ ఒకడున్నాడు. కాని అతగాడు ఒక పేరు తెన్నులేని మనిషి. దొరికినప్పుడు ఏదో కూలీనాలీ చేస్తూంటాడు. కాని వచ్చి తాగుబోతు. తన సంపాదనలో చాలాభాగం తాగుడుకిందే దుబారా చేస్తాడు. సామాన్యంగా సాయంత్రం అయ్యేసరికి తప్ప తాగివచ్చి, నాగమ్మతో ఏదో తగాదా పెట్టుకుని, నానా హంగామాచేసి చావగొడతాడు. ఒక్కొక్కప్పుడు కూలీనాలీ దొరక్కపోతే భార్యనే డబ్బు తెమ్మని వేధించుకు తింటాడు. చేతిలో డబ్బేమయినా మిగిలితే, కాదనకుండా నాగమ్మ కొద్దో, గొప్పో ఇస్తూనే ఉంటుంది. లేనినాడు లేదంటుంది. కాని అతడామాట నమ్మడు. డబ్బున్నా ఇవ్వలేదని పెద్ద రభస లేవదీస్తాడు. నాగమ్మని నానా తిట్లు తిట్టి, కొట్టి, ఇల్లెగిరి పోయేటట్టు కేకలువేస్తూ వీధిలోకి వెళ్ళిపోతాడు. ఆతరవాత మళ్ళీ ఎప్పటికి ఇంటికి తిరిగి వస్తాడో ఎవ్వరికి తెలియదు. ఒక్కొక్కప్పుడు ఆ కోపంలో కూలీనాలీకోసం పై ఊళ్లు కెక్కడికో వెళ్ళి పోతూంటాడు!

ఇటీవల నాలుగయిదు నెలలు గడిచినా మళ్ళీ ఇంటికి తిరిగిరాలేదు! ఎక్కడికి వెళ్ళిపోయాడో, ఎప్పటికి తిరిగివస్తాడో ఎవ్వరికి తెలియదు. అయినా మా పనిమనిషి దిగులు పడకుండా అలాగే కాలక్షేపం చేస్తూంది. ఇన్ని ఇబ్బందులు పడుతున్నా నాగమ్మ ముఖంమీద చిరునవ్వు ఎన్నడు చెరిగిపోలేదు. ఆమెది ఎప్పుడు నవ్వుతూ పేలుతూండే స్వభావం. కాని ఇటీవల పసివాడి కడుపులో బల్ల పెరిగిన కొద్దీ ఆ చిరునవ్వు కాస్త మటుమాయ మయినట్టుంది.

* * *

మరునాడు నాగమ్మ పనికి రాలేదు. మా ఆవిడే పాచిపని చేసుకుంటూంది.

'ఇదేమిటి నువ్వు చేసుకుంటున్నావు పని? నాగమ్మ ఎందుచేత రాలేదు?'

వాకేమి అంతుపట్టక అడిగాను.

'పిల్లవాడి ఒంట్లో బొత్తిగా బాగా లేదుట! అందువల్లే నాగమ్మ రాలేనుట!'

'వోహో, అలాగా!'

ఏదో ఇబ్బంది వచ్చి పడిందని చెప్పి, నాగమ్మ అప్పుడప్పుడు పనికి రావడం మానేస్తూంటుంది. మా పనిమనిషికి అది అలవాటే! అందుచేతనే రాలేదేమో అనుకున్నాను. మరి కొంతసేపటికి మా ఆవిడ నాదగ్గిరికివచ్చి నెమ్మదిగా నసిగింది.

'నాగమ్మకి ఈనెలజీతం ముందే కావాలిటండి! పాపం, పిల్లవాడికి మందులేవో కొనాలిటండి!'

నేను కొంతసేపు తటపటా యించాను. నాగమ్మకి మేము ఇచ్చేది ఎనిమిది రూపాయలే! అయితే మొన్న మొన్ననే కిందటి నెలజీతం అంతా ఇచ్చేశాను. మళ్ళీ ఇంతలోనే జీతం తే తెమ్మంటే ఎలాగ? సరేలే ఎలాగో అలాగ సర్దుబాటు చేసుకోవచ్చు ననుకుని, మారుమాట చెప్పకుండా ఆ ఎనిమిది రూపాయలు మా ఆవిడ చేతిలో పెట్టాను. వెంటనే ఆమె అవి తీసుకువెళ్ళి పనిమనిషికిచ్చి వచ్చింది.

ఆ మరుచటిరోజున నాగమ్మ పనిలోకి వచ్చింది. కాని ఆ మరునాడు రాలేదని మా ఆవిడ చెప్పింది. కారణమేమో, మాకెవ్వరికి తెలియలేదు. అయితే జాము పొద్దెక్కిన తరవాత జబ్బుతో చిక్కి శల్యమయిన పసివాణ్ణి భుజం మీద వేసుకొని నాగమ్మే మా ఇంటికి వచ్చింది. విపరీతమయిన భయంతో, ఆందోళనతో ఆమె ముఖం కళ పెళలాడిపోతూంది. కట్టుకున్న చీర అలుగుడ్డలా తయారయింది. ఇక పిల్లవాడిమాట చెప్పనే అక్కరలేదు! వెర్రి భయంతోబాటు, నీరసము, నిస్త్రాణ ఆ పసివాడి ముఖంలో తాండవిస్తున్నాయి. ఊపిరి పీల్చుకోడానికి కూడా ఆయాస పడుతున్నట్టు కనిపించాడు. తడబడుతున్న మాటలలో నాగమ్మ తనగోడు అంతా వెళ్లబోసుకుంది.

'అర్జంటుగా మావాడికి మందేదో కావాలని డాక్టరుగారు చీటీరాసి ఇచ్చారు బాబూ!... ఒక్క పదిరూపాయలుంటే ఇప్పించండి. కష్టపడి ఎలాగో అలాగ మీ బుణం తీర్చుకుంటాను బాబూ! కాస్త ఈ సాయం చేసి పెట్టండి.'

నాగమ్మ పరిస్థితిమీద నాకు కొంచెం జాలి కలగకపోలేదు. అయితేమాత్రం, చీటికి మాటికి డబ్బు కావాలంటే నేనెక్కడినించి తేగలను? అదేసంగతి నెమ్మదిగా నచ్చజెప్పాను.

'మాటి మాటికి సొమ్ము కావాలంటే నేనెక్కడినించి తేగలను నాగమ్మా! మొన్ననే కదా, ముందుగా కావాలంటే ఎనిమిది రూపాయలిచ్చాను! ఇంతలోనే మళ్ళీ ఎక్కడినించి తేగలను చెప్పు?'

అయినా పనిమనిషి అక్కడినించి కదలలేదు. ఆమె కళ్లమ్మట నీళ్ల పర్యంతము అయింది. కాని అతి కష్టంమీద ఆ ధోరణి దిగమింగుకుని అదేమాట రెట్టించింది. ఆపైన మా ఆవిడకూడా నాదగ్గిరికి వచ్చి, ఆ పదిరూపాయలు ఎలాగో అలాగ సర్ది, సాయం చెయ్యవలిసిందని సిఫారసు చేసింది.

నెలలో మొదటివారం గడిచీ గడవక ముందే, నా జీతంరాళ్లన్నీ చాలావరకు హరించుకు పోతాయి. మిగిలిన కొద్ది మొత్తంతోనే నెల అంతా గడవాలి. మేము మాత్రం పెద్ద ఆస్తిపాస్తులున్న వాళ్లమా ఏమన్నానా?

మా పట్టణం హైస్కూల్లో నేనొక హిస్టరీ అసిస్టెంటుని. నాకు చేతికి వచ్చే జీతం అంతా కలిసి రెండువందలే! ఆపైన మా ఇంట్లో సగంభాగం అద్దెకిచ్చి దానితో వచ్చిన రాబడితో అయిదుగురు పిల్లలు మేము అతి కష్టంమీద ఎంతో గుట్టుగా కాలక్షేపం చేస్తున్నాము. మాకంతకన్న వేరే ఆస్తిపాస్తులేవి లేవు.

అయినా పనిమనిషి పరిస్థితినిబట్టి పోనీ సాయపడదామనిపించింది. లోపలికి వెళ్లి పది రూపాయలనోటు తీసుకువచ్చి నాగమ్మ చేతిలో పెట్టాను. ఆమె కళ్లలో కృతజ్ఞత తొణికిస లాడింది.

నాగమ్మ మరునాడు యధాప్రకారంగా పనిచెయ్యడానికి వచ్చింది. ఇన్నాళ్లనించి పనికి తిన్నగా రాలేక పోయినందుకు మా ఆవిడ దగ్గిర నొచ్చుకుంది. కాని ఆట్టే సేపు ఉండలేదు. ఆదరాబాదరాగా పని ముగించుకుని వెంటనే వెళ్ళిపోయింది. అయితే పని చెయ్యడానికి రావడాన్ని బట్టి పసివాడి పరిస్థితి కొంత మెరుగుపడి ఉంటుందనుకున్నాను. అదేమాట కాఫీ తీసుకుంటున్న సమయంలో మా ఆవిడతో అన్నాను.

'నాగమ్మ వచ్చినట్టుందే! పిల్లవా

ఎలాగుంది ? కొంచెం గుణం కనిపించిందా? నింపాదిగా ఉన్నట్టేనా ?'

మా ఆవిడ ఉసూరుమని నిట్టూర్చింది.

'ఏం నింపాది? అలాగే ఉందిట ! కాని జ్వరం మాత్రం చాలావరకు తగ్గిందట !'

'అలాగా ! జ్వరం తగ్గిందంటే బాగా గుణం కనపడిందన్నమాటే !'

దానికి తిన్నగా సమాధానం చెప్పకుండానే మా ఆవిడ వెళ్ళిపోయింది. ఆ తరవాత కుటుంబం ఐమూళుల్ని సర్దుబాట్ల గొడవల్లోపడి ఆ పిల్లవాడిమాటే ఆలోచించలేదు.

ఆ పైన రెండురోజుల తరవాత పిల్లవాణ్ణి భుజంమీద పడుకోబెట్టుకుని నాగమ్మ ప్రొద్దున్నే నాకెదురుగా నిలబడింది. దాన్ని చూడగానే మళ్ళీ డబ్బుకోసమే వచ్చిందని పసికట్టేసి, ముఖం చిట్లించుకున్నాను. అయినా ఏదో ఒకటి అడగాలి కనక విసుక్కుంటూ అన్నాను.

'పిల్లాడికి ఎలాఉంది ? కొంచెం నయమేనా ?'

నా కోపాన్ని గమనించి నాగమ్మ నిలువునా నీరుగారి పడింది.

'నిన్న, మొన్న కొంచెం నింపాదిగానే ఉంది బాబూ ! కాని ఏం మాయరోగమో గాని, తెల్లవారేసరికి మళ్ళీ తిరగబెట్టింది ...నిలుచున్న పళంగా ఏదో ఇంజక్షనివ్వాలంటున్నారు డాక్టరుగారు! ఒక్క పన్నెండు రూపాయలుంటే ఇప్పించి పసివాడి ప్రాణం దక్కించండి! ఆయన వెంటనే ఇంజక్షను కొని తీసుకు రమ్మంటున్నారు. ఇది ఇస్తే తప్పకుండా గుణం కనిపిస్తుందంటున్నారు బాబూ! ఒక్క పన్నెండు రూపాయలు చాలు! మీరుచేసిన మేలెన్నటికీ మరిచిపోను! తొందరగానే మీ అప్పు తీర్చివేస్తాము. కొంచెం కనికరించండి బాబూ!'

నాకు చిరాకు, విసుగు ఒక్కసారిగా తలకెక్కాయి. ఒళ్ళు మండిపోయింది. ఆ పసివాడి పరిస్థితి చూస్తే కొంచెం మనస్సు కరగకపోలేదు. అయితే మాత్రం నావంటివాడేమి చెయ్యగలడు? బాకీలన్నీ పూర్తిగా తీర్చివెయ్యగా ఆ నెలకు నా దగ్గిర మిగిలిన సొమ్ము పదిహేను రూపాయలే! అందులో పన్నెండు రూపాయలు నాగమ్మకిచ్చివేస్తే నెలాఖరుదాకా నాకెలాగ గడుస్తుంది? ఇంకా ఈనెలలో ఇరవై రోజులుదాకా గడవాలి కదా! ఎంతటి అవాంతరం వచ్చినా నేనెవ్వరిని చేబదులిమ్మని నోరు విడిచి అడగలేను! అడగను! అదీగాక నాగమ్మ నా సొంతపను కాని అలుసుగా తీసుకుంటున్నదని కూడా అనిపెట్టి వేసాను. ఇంక మెత్తబడ కూడదనుకున్నాను. అయినా నెమ్మదిగానే నచ్చ జెప్పాను.

'చూడు నాగమ్మా ! అస్తమానమూ సొమ్ము కావాలంటే నే నెక్కడినించి తేగలను చెప్పు ! ఇవ్వగలిగినంతవరకు ఇచ్చాను. ఇక నావల్ల కాదు... ఈ వీధిలో ఇంకా చాలా ఇళ్లల్లో పని చేస్తున్నావుగా ! ఇంకెవ్వరినయినా అడిగితీసుకో ! ఇంక నాదగ్గిర ఒక్క చిల్లిగవ్వకూడా లేదు! తెలిసిందా?'

'ఇంతకుమునుపే అందరిని అడిగి కొంచెం కొంచెం తీసుకున్నాను బాబూ ! ఇంక ఎవ్వరిని అడిగినా, ఎన్నిసార్లు బతిమాలుకున్నా, లేదు పొమ్మని కసిరికొడుతున్నారు... ఎవ్వరు ఇవ్వలేదు బాబూ ?'

నాగమ్మ మరింత దీనంగా ప్రాధేయపడింది. ఆ సమయంలో ఆ పసివాడు మామధ్య జరుగుతున్న గొడవ విని భయపడ్తున్నాడు. బిక్కమొహంతో ఏడుపు మొదలుపెట్టాడు.

ఆ ఏడుపు వినగానే నా కొక్కసారిగా ఒళ్ళంతా తేళ్ళు, జెర్రులు పాకుతున్నట్లనిపించింది. 'అనవసరంగా ఈ గొడవంతా నామీద విరుచుకుపడిందేమిటి?' అనుకుని విసుక్కున్నాను. మరి భరించలేక నాగమ్మకేసి చురచురా చూసి కస్సుమన్నాను.

'అయితే నన్నేం చెయ్యమంటావు? చేతనయితే ఇంకెవ్వరినయినా అడుగు ! లేకపోతే ఆపైన నువ్వేమి చేసుకుంటావో చేసుకో ! అంతేగాని మా ఇంట్లోమాత్రం గొడవ చెయ్యకు ! తెలిసిందా? ముందుగా కదు ఇక్కడినించి ! ఏం కదలవేం ?'

నాగమ్మ భుజంమీద పడుకున్న పసివాడు నా గావు కేకలతో హడలెత్తిపోయి, గొంతెత్తి రాగాలారంభించాడు. వాడి కడుపులో బల్ల అప్పటికే బాగా పెరిగిపోయి గుండెమీదకి ఎగదన్నింది. కళ్ళు రెండు మరింతగా పచ్చబడ్డాయి. ఆ పసివాడి చూపులో భరించలేని యమయాతన ! భీతి ! ఆందోళన !

అంతగట్టిగా విదిలించివేసినా నాగమ్మ అక్కడినించి కదలలేదు. కంట నీరు పెట్టుకుని చిరిగినచీర చెరగుతో ముఖం కప్పివేసుకున్నది. ఆ పిల్లవాడి ఏడుపు క్రమక్రమంగా శ్రుతిమించి వచ్చుబడింది. కంటలు

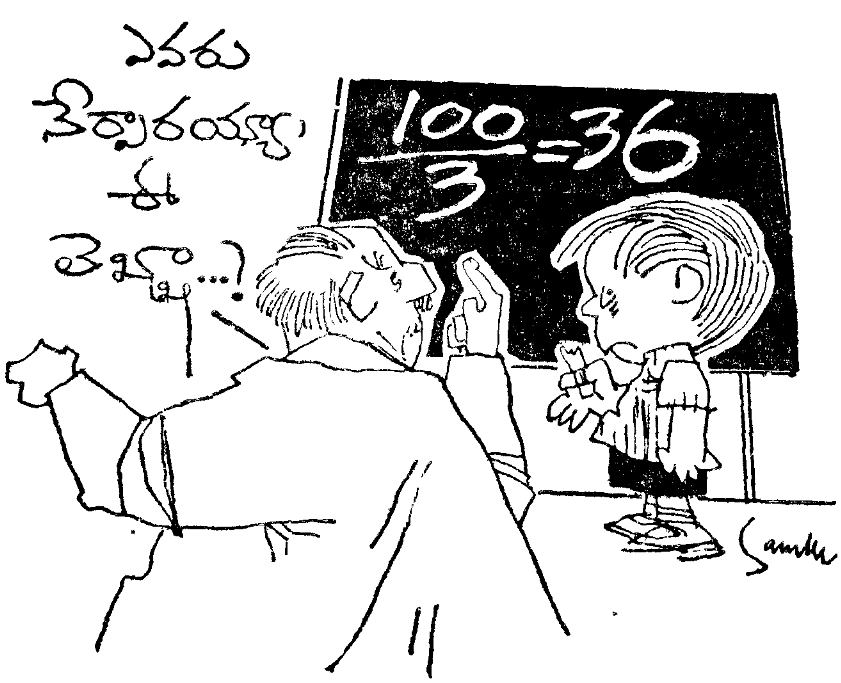

కరగ పండుగ

కరగపండుగ వేడ్రోత్సవమైన పండుగ. ఈ పండుగ యిటీవలే వచ్చింది. బెంగళూరంతా కొన్ని లక్షల జనవాహినితో నిండిపోయింది. వూరంతా తిరునాళ్ళయిపోయింది.

మల్లెపూల కిరీటం

ఈ పండుగలో కరగ అనే మల్లెపూల కిరీటంవంటి దానిని ఒక పూజారి తన నెత్తిమీద వుంచుకుని అర్ధరాత్రి మొదలు తెల్లారేవరకూ వూరిలోని అన్ని ముఖ్యమైన దేవాలయాలూ సందర్శించి, తిరిగి తన గుడికి వెళ్ళిపోతాడు. ఈ కరగ ప్రభను మోసేవారు 'తిగ్గలా' జాతివారట. వంశపారంపర్యంగా ఈ కుటుంబంవారు ధర్మరాయస్వామి ఆలయంలో అర్చకులుగా వుంటూ, ఆ స్వామిని సేవిస్తూ వున్నారట. ఈ కరగవేడుక వీరి చేతుల మీదుగానే జరుగుతుందట. కరగపండుగ రెండుమూడు వారాలున్నదనగా ఆ ధర్మరాయస్వామి ఆలయం పూజారి బహు నిష్ఠతో దినమూ పూజలు చెయ్యాలట. మితభుక్తం ఆచరించాలట. స్త్రీ సంపర్కారం, చింతపకూడా వుండరాదట.

అపచారం

ఈయేడు 37 ఏళ్ల బాలప్ప అనే వ్యక్తి కరగ ప్రభను శిరస్సున ధరించడానికి పండుగకు రెండు వారాలముందు నించే నిష్ఠలోవుండి, ఆరోజు బెంగుళూరు సంపంగి కోనేరులో స్నానంచేసి, అర్ధరాత్రి కరగ మల్లెపూల ప్రభను నెత్తికి ఎత్తుకున్నాడట. కాని, ఆ గుడిలో ప్రదక్షిణం చేస్తుండగానే కరగప్రభ అతని తలమీంచి జారి, దాదాపు పడినంతపనీ అయ్యిందట. తలమీద మోస్తున్న బాలయ్యకు మైకం వచ్చి, రక్తం కక్కుకుంటూ పడిపోయాడని, ఇది మహాపచారఫలమనీ పూళ్లో చాలామంది చెప్పుకున్నారు. సుమారో పాతికేళ్ల క్రితం ఇలాగే కరగ మోస్తున్న వాని తలమీంచి ఆ ప్రభ జారిగిపోయిందని, అది జరిగిన కిలారీ రోడ్డులో అతన్ని ఎక్కడికక్కడే అతని జాతివారు నరికేశారని, అనక అతన్ని అక్కడే పాతిపెట్టి అక్కడో గుడికట్టారని కూడా జనంలోని కొందరు మరికొందరితో చెప్పనారంభించారు. అదంతకుముందే విన్నవారు, తెలిసినవారు ఔనౌనన్నారు. తెలీనివారు అలాగా అని ఆశ్చర్యపోయారు. నమ్మనివారు నమ్మమన్నారు.

ప్రభ మోయనున్న బాలప్పకు ఎవరో అసూయాపరులు చేతబడివంటిది చేసివుండివుంటారని, అందుకే అతనలా విరుచుకు పడిపోయాడనీ అన్నారు మరికొందరు.

ఆ సమయంలో కరగమోసే భక్తునికి సాక్షాత్తూ ద్రౌపదీదేవి ఆవహిస్తుందని, ఆ భక్తుడు భజన చేసుకుంటూ మైమరచి ప్రభను తలమీద స్వీకరిస్తాడనీ అన్నారు.

ప్రభ జారిపోవడం బెంగుళూరుకు రానున్న కీడు సూచించడమేనన్నారు కొందరు.

ఆశాభంగం

చివరికి పోయిన సంవత్సరం కరగ మోసిన చన్నప్పను పిలిచి, అతను తత్సంబంధమైన నిష్ఠతో పూజలు జరపకపోయినా, అతని నెత్తిమీద పెట్టి, పూళ్లో లాంఛనంగా తిప్పారట. ఈ పండుగను చూడవచ్చిన కొన్నిలక్షల ప్రజకు ఇది ఆశాభంగం కలిగించింది.

ఈ వేడుకలోని విపరీతాంశాలను నమ్మినవారు నమ్మారు, లేనివారు నమ్మం పొమ్మన్నారు.

(పండుగనాడు ఆ పండుగ గురించి జనం చెప్పుకున్నదీ, విపరీతాలను చర్చించుకుంటుండగా విన్నదీ కలిపి రాసినది మాత్రమే!)

—ఫాలాక్షుడు

జవాబు దారి

పడిన ముఖంతో వాడు రెప్పపాటయినా లేకుండా నావైపే చూస్తున్నాడు!

మా ఆవిడ అంతలోనే అందుకుని పని మనిషిని గట్టిగా కసురుకుంది.

'ఏమిటి నాగమ్మా, పొద్దున్నే ఈ గొడవ! మాటిమాటికీ పది, పన్నెండు తెమ్మంటే ఎక్కడినించి తేగలం చెప్పు! ఇంక అప్పో, సప్పో చేస్తేనేగాని మాకే ఈ నెలంతా గడవదు! అటువంటప్పుడు నీ కెక్కడినించి తేగలం చెప్పు! చేతిలో ఉన్నప్పుడు నీకెప్పుడయినా లోటు చేశామా! మొన్న అడగ్గానే పదిరూపాయలు ఇవ్వలేదూ? కాస్త పక్కఇంటివారి నడిగి తీసుకో! మళ్లీ అడిగితే ఆ మాత్రం సాయం చెయ్యకపోరులే! అంతేగాని మమ్మల్నిమాత్రం ఇబ్బంది పెట్టకు!... వెళ్ళు మరి!'

మా ఆవిడ కూడా అలాగ సన్నసన్నగా చీవాట్లు పెట్టేసరికి నాగమ్మకింక మాట పెగలలేదు. పైపైకి ఉబుకుతున్న ఏడుపంతా లోలోపలే దిగమింగుకుని గిరుక్కున వెనక్కి తిరిగి వెంటనే అక్కడినించి వెళ్ళిపోయింది.

* * *

ఆ తరవాత రెండు రోజులదాకా నాగమ్మ మా గడప తొక్కలేదు. ఆపదలో ఆదుకోలేదన్న కోపంలో ఇక మా ఇంట్లో పని చెయ్యడమే మానుకుంటుందేమో అనుకున్నాము. ఆ రెండు రోజులు ఇంటిపని అంతా మా ఆవిడే చేసుకుంది.

మూడవనాటి సాయంత్రం నేను స్కూలునించి తిరిగివచ్చి పడకకుర్చీలో విశ్రమించగానే మా ఆవిడ కాఫీ కప్పు నా చేతికందించింది.

'ఏం? ఈవేళన్నా నాగమ్మ వచ్చిందా?' యాధాలాభంగా అడిగాను.

'ఆఁ. మధ్యాహ్నం బాగా చల్లబడ్డాక వచ్చింది. పెరట్లో పనిచేస్తోంది. పాపం, దానికొడుకు పోయాట్టండీ!'

'అయ్యో. పాపం, అలాగా! ఎప్పుడు?'

'నిన్న సాయంత్రమే పోయాట్ట! రెండు రోజుల క్రితమే తీసుకువస్తే తప్పకుండా మాట దక్కి ఉండేదని డాక్టరుగారన్నారుట! ఇక ఇప్పుడు వ్యవహారం చెయ్యిదాటిపోయిందని నాగమ్మమీద విసుక్కున్నారుట! అయినా

పాపం ఆయనే కొండుకిచ్చి; ఇంజక్షను వేసి, చెయ్యగలిగినదంతా చేశారుట!... ఇంతకీ ఆ దైవం చిన్నచూపు చూపినప్పుడింక ఎవరుమాత్రం చెయ్యగలిగిందేమిటి ఉంది!'

ఆ సంగతి వినగానే నా మనస్సు చివుక్కుమంది. వెంటనే వెళ్ళి పనిమనిషి నొకసారి పలకరించి ఓదార్చాలనుకున్నాను. కాని నాకు మొహం చెల్లలేదు. మా ఆవిడ అది అంతా అంతటితో తుంచివేసుకుని లోపలికి వెళ్ళిపోయింది. ఆ పైన నేను పరిపరివిధాల మధనపడ్డాను. అడగ్గానే ఆ పన్నెండు రూపాయలు నాగమ్మకిచ్చి ఉంటే ఆ పసివాడు తప్పకుండా బ్రతికి ఉండేవాడని పశ్చాత్తాప పడ్డాను. అన్ని ఆ దైవం నెత్తిమీదికి నెట్టివెయ్యడం వట్టి ఆత్మవంచనే కాగలదని నిశ్చయించుకున్నాను.

పెరట్లో పని చేసుకుంటున్న నాగమ్మ అప్పుడప్పుడు కొడుకుని తలచుకుని, కుమిలి కుమిలి ఏడుస్తూంది. ఆ ఏడుపు వింటున్న కొద్దీ చేజేతులా నేనే ఆ పసివాణ్ని చంపేశాననిపించింది. ఉసూరుమని ఒక వేడి నిట్టూర్పు విడిచి పెట్టాను.

కాని మరికొంత సేపటికి నా పశ్చాత్తాపం తలుచుకుంటే నాకే నవ్వు వచ్చింది! లోకంలో అనేక దుస్సంఘటనల వెనకాల శక్తులెన్ని కారణాలుంటాయి! ఎన్నెన్నో పరిస్థితులేర్పడి ఉంటాయి. అటువంటప్పుడు నాగమ్మ కొడుకు మరణానికి నేనొక్కణ్ణే కారకుణ్నని మధన పడడంలో అర్థమేమిటి?

ఆ పిల్లవాడి కడుపులో బిళ్ళ బయలుదేరుతున్నప్పుడు నాగమ్మే బాగా అశ్రద్ధ చేసి ఉండవచ్చును. ఇంకా ముదిరి చెయ్యి దాటిన పరిస్థితిలోనే డాక్టరు దగ్గిరికి వెళ్ళి ఉండవచ్చును. ఆ పైన ఆ డాక్టరు రోగ నిదానంలో కొంత పొరపాటుపడి ఉండవచ్చును. ఇంకా పథ్యపానాదులలో కూడా అశ్రద్ధ జరిగి ఉండవచ్చును. అసలు ? దానికి తగిన తిండి లేకపోవడం వల

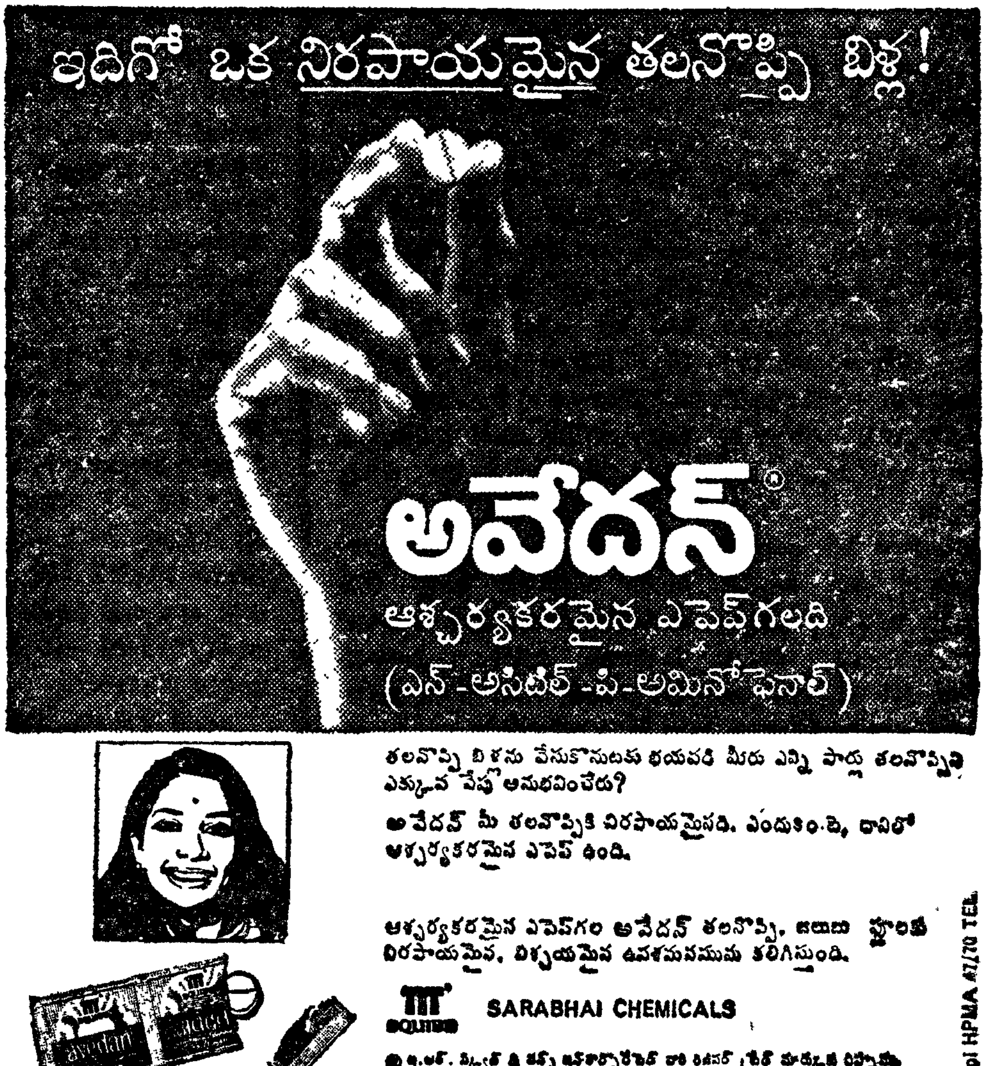

శాంతికి లేఖ

ఎస్. ఎల్. దేవి.

ప్రియమైన శాంతి,

'చాలా రోజులకు నీకీ జాబు వ్రాస్తున్నా. పూర్వం నుండీ మహర్షులు, తపోనిధులు శాంతి కోసం తమ తపస్సును ధారపోసారు. వేదాలు, ఉపనిషత్తులు శాంతి వాక్యాలను ఘోషిస్తూనే ఉన్నాయి. మహాత్ముడు పండిత నెహ్రూ దేశశాంతికి తమ ప్రాణాల నర్పించారు.

కాని, నేటి నవనాగరికతా ప్రపంచంలో శాంతి ఎక్కడ? ఎక్కడో ఓ చోట యుద్ధాలు, బీభత్సాలు, దారుణ మరణాలు, హత్యలు జరుగుతునే యున్నవి.

మానవులు స్వార్థాన్ని, ద్వేషాన్ని పెంపొందించుకుంటూ, పదవీ వ్యామోహితులై, ధనా కాంక్షులై మెలుగుతూంటే శాంతి ఎక్కడ యుంటుంది? ఈ మధ్య నలిగిపోయినవారు మధ్యతరగతి కుటుంబీకులు మనలాంటివారు కదా!

అన్ని అవకాశాలు అందుబాటులో ఉంటాయి గొప్పవారికి. ఉద్యోగాలు, కాలేజిలో సీట్లు, ఉన్నత స్థానాలు సులభంగా లభిస్తాయి.

మధ్యతరగతి వారికి ఏది ఆ శక్తి? చాలీచాలని జీతాల్తో తమ పిల్లలేనా పైకి రావాలని చదివిస్తే ఉద్యోగాలేవి? మా అక్కయ్య కొడుకు విషయం నీకు తెలిసిందే! ఎంప్లాయిమెంట్ ఎక్స్చేంజినుండి 'కాల్' వస్తుందని నిరీక్షణతో, తిరగడంతోనే ఎనర్జీ, మనీ కూడా వేస్ట్ అవుతుంటే మన శాంతి ఎక్కడుంటుంది చెప్పు.

అశాంతితో అలమటిస్తున్న మనలాంటి వారికి 'గోరుచుట్టు మీద రోకటి పోటు' అన్నట్లు ఈ విపరీత ధరల పెరుగుదల అశనిపాతంలా ఉంటోంది. ఇంటి అద్దెలు, పన్నులు, బస్, ట్రెయిన్, టాక్సీ, రిక్షా ఛార్జీలు, కాయగూరలు, బియ్యం, వస్తువుల ధరలు, స్కూళ్ళు, కాలేజీల ఫీజులు ఇత్యాదులు మిన్ను ముట్టుతుంటే ఏం చేయగలం మనం? 'అడగనిదే అమ్మ అయినా పెట్టదనే' ఆర్యోక్తిలా మనల్ని పోషించే ప్రభుత్వాన్ని యాచించక మరెవర్ని యాచించగలం?

పెంరోజులైతే మన రాష్ట్రం ఎలా గుందో తెలుసా?

కార్యకలాపములన్నీ స్తంభించి పోయి నిర్జీవంగా నిల్చి ఉన్నాయి ఆఫీసులన్నీ. చెత్త చెదారాలతో, మురికి నీటి దుర్గంధంతో కొన్ని పట్టణాల వీధులు అలరారుతుంటే, జీతాలు లేక మాలాంటి వారి బాధ నీకు అగమ్యగోచరంగా ఉండవచ్చును.

'మీ సమ్మెల సంగతి మీకే తెలియాలి. మాటిమాటికి సమ్మెలేనా? సమ్మర్, వింటర్ సీజన్స్‌లా ఈ సమ్మెల సీజన్ అని ఒకటి ఉంటే ఎవరేనా ఎన్నైనా సమ్మెలు చేయగల్గుదురు' అని నిరుత్సాహపూటంగా హితవాక్యాలు బోధిస్తున్న మా సేట్ ధాటికి ఆగలేక, ఇక ఇక్కడ ఎలాగూ ఈ నెల అరువు పుట్టదని వెనక్కితిరిగి వచ్చేసాము.

ఈనెల ఎన్ని ఖర్చులు వచ్చాయో తెలుసా? పిన్నికూతురి పెండ్లి. పొరుగూరు వెళ్ళి రావడం, ఏడాది పొడుగునా ఈ జిహ్వకు కావలసిన ఊరగాయ పెట్టుకోవడం; ఏది లేకపోయినా ఎడ్జస్టు కాలేకపోతున్నాం ఈ కలికాలంలో. మనస్సుకి శాంతి ఎలా ఉంటుందో ఊహించుకో. స్నేహితురాండ్రవద్ద చేసిన అప్పు నెల ఆదాయానికి మించిపోయింది ఇప్పటికే.

ఏది ఏమైనా మా సమ్మెకి త్వరలో మంచి ప్రతిఫలం ఉంటుందని, మనబోటివాళ్ళం మనశ్శాంతిని పొందగలమని ఆశిస్తూ ఈ లేఖ ముగిస్తున్నాను.

ఎల్లప్పుడు శాంతిని వాంఛించే
ప్రశాంతి.

జవాబు దొరి...

ఆ రోగం పొటమరించి ఉండవచ్చును. జనం సరిఅయిన ఆహారం తీసుకోక పోవడం వల్లనే రోగాలు ఎక్కువ పెరిగిపోతున్నాయని పెద్ద పెద్ద నిపుణులంటున్నారు కదా! తరవాత నలుగురు అంటున్నట్లు, ఆ దైవం అనుకూలించకపోవడం వల్ల కూడా ఆ పసివాడు లాగ చనిపోయి ఉండవచ్చును!

ఇలాగ ఎన్నెన్నో కారణాలుండవచ్చునని స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నప్పుడు లేనిపోని మథనతో నేనెందుకు బాధపడాలి? నా బేలతనము, లేనిపోని జాలి తలుచుకుంటే నాకే నవ్వు వచ్చింది!

అంతలోనే తిరిగి నాగమ్మ ఏడుపు వినబడింది. నాలో మళ్ళీ మథన బయలుదేరింది. అదే సమయంలో ఆ పసివాడి దురదృష్టానికి నాకు కూడా కొంత అయినా జవాబు దారీ లేక పోలేదనిపించింది. కాని ఇలాంటి స్వల్ప బాధ్యతలను నైతికమొగ్గా ఆలోచిస్తూ కూర్చుంటే, మరి బ్రతుకు బాటలో అడుగు పడడమే కష్టమయిపోగలదని స్ఫురించింది! కనక ఇక అలాంటి తలపెట్టకూడదని గట్టిగా నిర్ణయించుకున్నాను.

అయినా ఆ సాయంత్రం అంతా గజిబిజి ఆలోచనలతో, లేనిపోని మథనతో సతమతమయ్యాను. కాస్త కాలక్షేపానికని ఏదయినా సినిమాకి వెళ్ళాలనుకున్నాను. తీరా అక్కడికి వెళ్ళాక అది పట్నీ చవకబారు స్టంటు పిక్చరని తెలిసింది! పోనీలే అనుకుని టిక్కెట్టు తీసుకుని హాలులోకి వెళ్ళి కూర్చున్నాను. ఆవేళ ఆ స్టంటు పిక్చరు కూడా బాగానే ఉన్నట్లనిపించింది! అప్పటికి నా మనస్సు పూర్తిగా తేలికపడింది.

ఇంటికి తిరిగివచ్చి వేన్నీళ్ళతో స్నానంచేసి, భోజనం ముగించుకున్నాను. పరుపు మీద పడుకుని చేతికి దొరికిన పాత డిటెక్టివ్ నవల చదవడం మొదలుపెట్టాను. మరి కొంత సేపటికి ఆవలింతలతోబాటు నిద్ర ముంచుకు వచ్చింది. హాయిగా నిద్రపోయాను.

కాని తెల్లవారుజామున మగతనిద్రలో నా అంతరాంతరంలో రెప్పపాటయినా లేని ఆ పసివాడిచూపు ప్రత్యక్షమయింది! వాడి ఏడుపుకూడా అలాగే హృదయ విదారకంగా, సన్నగా, జాలిగా వినిపించసాగింది... ●